

Ingrid Boelens

Reactie op artikel Annechien Wijnbergh in de Lerarenbrieven van december 2017:

Hierbij wil ik reageren op het artikel van Annechien Wijnbergh in de laatste Lerarenbrieven over het leren schrijven en lezen.

In de eerste plaats is het verheugend dat de Schoolbegeleidingsdienst over dit onderwerp iets op papier heeft gezet.

In het eerste stuk zegt Annechien Wijnbergh dat ze hoopt helderheid te geven over de intentie en aanpak zkl's. Hierover zou ik het volgende willen opmerken:

Ik zou verwachten dat als de Schoolbegeleidingsdienst voor Vrije Scholen iets nieuws wil aanbieden aan vrijescholen (in dit geval de methodiek van José Schraven), dat de uitgangspunten van de algemene menskunde van Rudolf Steiner overeind blijven. Ik vraag me af of dit het geval is bij de methodiek van José Schraven.

Op de website: www.vrijeschoolpedagogie.com van Pieter Witvliet, vind je een mooie verzameling van wat Rudolf Steiner heeft gezegd over het leren schrijven en lezen.

Wat opvalt is dat Rudolf Steiner verschillende keren benadrukt dat met het schrijven begonnen wordt waar het lezen langzamerhand uit voortkomt. (Bijv. al in de eerste voordracht van 'opvoedkunst, methodisch didactische aanwijzingen'.

Begin met schrijven, daarna langzaam naar het lezen. De kinderen gaan in hun ontwikkeling de weg die de mensheid is gegaan, de weg van spreken (zingen), bewegen, beelden (verhalen), schilderen/tekenen, schrijven en langzamerhand uiteindelijk naar de abstracte letters. Als je in het onderwijs deze weg bewandelt, herkennen de kinderen die (onbewust). Meteen met de abstracte, zwarte, kale letters beginnen is wezensvreemd, de kinderen kunnen er geen verbinding mee maken. De door Steiner aangeraden weg duurt langer. Vandaar dat vrijeschoolkinderen vaak later gaan lezen. Deze manier werkt in op de wil van de mens, via het doen en het beleven komen de kinderen dan naar het denken, in plaats van direct en vooral het hoofd aan te spreken. Deze weg van het kunstzinnige werkt totaal anders dan de 'reguliere', snellere methoden.

Op de genoemde website kun je lezen hoe Steiner - steeds onderbouwd - pleit voor eerst schrijven; lezen komt later. Deze 'methode' werkt gezondmakend. Rudolf Steiner benadrukt steeds weer het grote belang van het HOE je kinderen iets leert. Dat werkt diep door in het organisme.

Dat kinderen moeten leren schrijven en lezen is evident, maar het Hoe, dat is van belang! We willen toch dat kinderen zich zo gezond mogelijk ontwikkelen, dat het kind wordt aangesproken in denken, voelen en willen, in hoofd, hart en handen.

Als je dan tot je neemt wat Steiner heeft gezegd - en zijn uitspraken zijn buitengewoon duidelijk - , dan kun je niet anders dan de methodiek van José Schraven voor het vrijeschoolonderwijs van de hand wijzen (niet haar ideeën over taal, maar de weg naar het leren lezen, het Hoe).

Voor mij is het onbegrijpelijk dat een Schoolbegeleidingsdienst voor vrijescholen een methodiek propageert en er cursussen over geeft die voorbijgaan aan de menskundige inzichten vanuit de antroposofie/vrije schoolpedagogie.

In het artikel van Annechien Wijnbergh wordt niet ingegaan op de antroposofische achtergrond. In mijn artikel in de Lerarenbrieven van kerst 2016 heb ik geprobeerd dit wel te doen en gezien de vele positieve reacties hierop, heb ik gemerkt dat mijn zorgen worden gedeeld.

Helderheid over intentie en aanpak zksl heeft het artikel van Annechien Wijnbergh mij niet gebracht, ik mis de menskundige onderbouwing van de methodiek.

Aan de Begeleidingsdienst zou ik willen vragen: Grondig bestuderen wat Steiner heeft aangegeven wat betreft leren schrijven en lezen en ga dan cursussen organiseren over hoe je met die aanwijzingen het vrijeschoolonderwijs vorm zou kunnen geven. Onder andere het boekje van Dühnfort/Kranich kan daarbij leidend/helpend zijn (Der Anfangsunterricht im Schreiben und Lesen).

Het is hoopvol dat er een platform is opgericht op de website van Vrije Opvoedkunst (www.vrijeopvoedkunst.nl) en dat de Begeleidingsdienst in gesprek wil over dit thema met de verschillende belanghebbenden.

In het laatste blad van V.O.K. staat een mooi en inhoudelijk sterk artikel van Frans Lutters over het leren lezen.

Ingrid Boelens
Vrije School Amersfoort
ingridmboelens@hotmail.com